

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

29 אפריל 2019

תלה"מ 18-04-27267 פ. נ' פ.

לפני כבוד השופט ארז שני

התובעת: ה. פ.

נגד

הנתבע: מ. פ.

נוכחים:

התובעת וב"כ - עו"ד דוריס גולשה-נצר

הנתבע וב"כ - עו"ד רפי שדמי

החלטה

תיק זה הועבר אלי על-ידי כבוד השופט בן-שלו מבית המשפט לענייני משפחה בבאר-שבע, בהסכמת הצדדים ולאחר שהצדדים עזבו את מחוז הדרום – האם מתגוררת בעיר ... והאב בעיר

.....

דלתיים סגורות

ה"מעטפת" של התיק נוגעת לתביעת משמורת שהגישה אם לעניינין של שתי קטינות, להערכתני כבנות 13 וכמעט 12 שנים.

ביום 02.12.2018 הגישו שירותי הרווחה אשר על יד המועצה המקומית תסקיר אשר קבע כי הצדדים מסכימים שהמשמורת בקטינות תהא בידי האם. לכאורה, יכולתי בכך לסיים את דיוני בתיק ולשלוח את הצדדים לדרכם.

אלא שכלל הוא שלא ייתן בית המשפט משמורת מבלי שיוודא קיומו של קשר עם ההורה שאינו משמורן או לפחות ייתן טעם של ממש מדוע אין הוא קובע או עומד על קיומו של קשר בדרך כזו או אחרת.

חובתו של הורה משמורן, כך כתבתי בעבר אך כתבו גם טובים, בכירים וחכמים ממני, לוודא קיומו של קשר עם ההורה האחר ובמילותיו של כבוד השופט גרינברגר: **"הורה שאינו מקיים את חובתו לוודא קשר עם ההורה האחר באין צידוק כבד משקל להפסקת הקשר, ספק אם הוא ראוי להיות משמורן"**.

אם תרצה, תאמר שבית המשפט, כ"אביהם" של קטינים עלול לסרב אפילו להסכמת הורים בדבר משמורת אם יש בין ההורים מחלוקת בשאלת עצם קיומו של קשר.

כשאנו מדברים על קשר או על עצם קיומו של קשר אין משמעות הדבר שהקשר חייב להיות פעמיים בשבוע עם לינה או פעמיים בשבוע בלי לינה, או כל נוסחה אחרת.

זמני שהות "נתפרים" כ"חליפה" אישית ומשתנים גם כפי הנסיבות וגילאיהם של הקטינים.

נכון שבשעתו כתבתי שבאין הצבעה על סיכוי מצדו של הורה לא משמורן, תהא ברירת המחדל גם לינות באמצע השבוע ואולם, אין מדובר במעשה אוטומטי מחד, אך קשר חייב להיות מאידך.

אחזור על דברים שאמרתי בעבר בשני נושאים: ראשית, קטין אינו רשאי להחליט שהוא מנתק קשר עם מי מהוריו או הופך את הקשר שבינו לבין מי מהוריו לחסר משמעות. כשם שהדין מגביל קטינים מלערוך עסקאות שהן פעוטות במשמעותן בהרבה מקשר עם הורה, אזי הדין אינו מאפשר לקטין להחליט בינו לבינו כי הוא מנתק קשר בינו לבין הורה אחר.

ה"פקדון" אשר מופקד אצל הורה משמורן, כמעין אפוטרופוס בכיר על טובתו של קטין אינו מותיר החלטה של קטין להתנתק ממי מהוריו כעניין שבין הקטין לבין ההורה המנותק, תוך שההורה המשמורן כאילו "יושב על הגדר" ובעצם, בכך ובחוסר התערבותו הפעילה נותן "ברכת דרך" מסוימת לקטין המתנתק.

כאשר מדובר בשתי בנות כפי המקרה בכאן, ברורה הסימביוזה שבין האחיות כך שאחת תוביל את השניה בין לכאן ובין לכאן ולמעשה די לנו בקטינה אחת אשר תיזום נתק כדי שהשפעתה תהא ניכרת.

פתחתי את החלטתי באזכור התסקיר ואין עורר גם כעולה מן התסקיר, כי קיים נתק בין הבנות לבין אביהן, הקשר ביניהם הוא ספורדי ואילו האם מספרת לי כעת שהיא מותירה את עניין הקשר לתיאום בין האב לבין הבנות.

קודם, באמצע החלטה הודיעה לי האם שלא נכון שהיא מותירה את הקשר עם הבנות שהוא כאמור ספורדי עד כדי בלתי מצוי, לתיאום בין הבנות לבין האב ואף הוסיפה ואמרה את דבריה כפי שנרשמו בפרוטוקול לעיל.

במילים אחרות, יכול אני לקבוע מפי האם ששום זמנים קבועים לא נקבעו, שהאם לשיטתה צריכה לעודד את הבנות ואלה תרצנה תיפגשנה, לא תרצנה לא תיפגשנה.

אומר בצורה מפורשת כי בכך לא ממלאת האם את חובתה לדאוג ולוודא קיומו של קשר יציב בין הבנות לבין האב וכאשר אומרת לי באת כוח האם כי האם מוכנה לכל טיפול אך הטיפולים שניתנו עד עתה במסגרת תיאום הורי לא הניבו תוצאה של ממש. אם תרצה, כדבריה של באת כוח האם, במבחן התוצאה קשר של ממש אין.

הואיל והתפרצה האם לדבריי ואמרה "אנו באמצע הטיפול" ועל כך אומר – קיומו של ניכור הורי, דהיינו נתק בקשר בנסיבות שאינן מוצדקות אינו עניין לתיאום הורי.

תיאום הורי או טיפול בנמצא באמצעו תוך שהנתק או הקשר המאוד ספורדי נמשך כבר כשנה אינו "התמחות" בניכור הורי והתיאום בין ההורים לא כל כך ברור לי מה משמעותו, שעה שברור לי שהאם בעצם מניחה לבנות לקבוע האם היא קשר אם לאו.

מספרת לי באת כוח האם ואני מאמין, כי האם טרחה ולמדה כיצד לתקשר עם הבנות, כיצד להיות איתן, כיצד להפוך לאשת סודן וטוב שכך עשתה האם, אך מסתבר שאותה למידה לא כללה אמירה שמן האם מצופה להיות לא רק חברתן של הבנות והדואגת לצורכיהן הרגשיים והפיזיים, אלא אותה למידה היתה צריכה ומחויבת על-פי דין לכלול את חובתה של האם לשמש כהורה ולחייב את הבנות בתוך לו"ז נראה לעין להיות בקשר עם אביהן, בין אם רוצות הן ובין אם לאו.

אמרתי קודם שהדין הישראלי לא מאפשר לקטין, ללא צידוק, "להתגרש" ממי מהוריו ועל כך אוסיף ואומר – ניחא שניכור הורי יכול להתקיים גם כאשר ההורה המשמורן מספר שפעם ב-נוצרת פגישה בקניון שהרי קשר של ממש אין כאן, אלא אוסיף ואומר שניכור הורי נתפס בעיני הדין כפגיעה בקטין או בלשונו של כבוד סגן הנשיא אסף זגורי: "התעללות בקטין", ביטוי הלקוח מן המחקר הפסיכולוגי.

בשלב מסוים, בהיטי בתפיסתו של כבוד סגן הנשיא זגורי לפיה מדובר בטובתו של קטין, נפרדו דרכנו ואולי שבו ונפגשו שכן לשיטתי ברור שניכור הורי אינו יכול לעלות בקנה אחד עם טובתו של קטין, אך ללא שום קשר מדובר בתופעה שאינה חוקית.

אמרתי בשעתו כי ניכור הורי דומה במובן מסוים לתפיסה של הדין הישראלי את "אמנת האג", קרי מקרה בלתי חוקי שיש לטפל בו בזרירות ובלא הצדק סביר נתפס ניכור הורי, בין אם נעשה הוא במעשה ובין אם נעשה הוא במחדל, כמעשה בלתי חוקי המחייב התערבות של בית המשפט.

אין זה משנה האם התפיסה את האב לאורך השנים היתה כאב פאסיבי, בלתי מעורב, מנותק או מרוחק – בכך אין די כדי להצדיק ניכור הורי ובוודאי שאין בכך להצדיק את האם, אשר בפועל הפקידה את החלטה על קיומו של הקשר בידי הבנות.

אומר התסקיר כי הבנות תיארו את המצב כאילו "אמירה חיובית על אבא פירושה בגידה באמא", כך לשונו של התסקיר ובכך תמרנה האם את המצב הקיים בשטח (וראה דבריה של העובדת הסוציאלית, גב'....., כמתואר בתסקיר).

על-פי המתואר בתסקיר קיימת סרבנות של ממש אפילו לעצם קיומו של תהליך מצדה של.... ולמעשה, ניתן לראות מן התסקיר כי הלמידה של האם שאינני יודע מתי נעשתה, ככל הנראה זה לא מכבר כיצד לתקשר עם בנותיה, הבינה להתנהלות אשר יוצרת קונפליקט נאמנויות אצל הבנות והן, מטבע הדברים, בחרו באמן.

על הקשר הסימביוטי שבין שתי האחיות והאם עומד אף התסקיר, כאשר מתאר הוא את עניינה של יעל. זו האחרונה, כך מתואר בתסקיר, רוצה קשר עם אביה ואינה חרדה לומר שהיא רוצה בקשר כזה. אלא שגם ליעל נמסר המסר כי קשר עם האב הוא איום על ה"משולש" שביחסי האם ואחותה (וראה התסקיר הקובע את הדברים במפורש).

אנו איננו מצויים במצב בו אנו יכולים לומר מה תרומתו של האב בהתנהגותו למצב אשר נוצר. גם פאסיביות או התנתקות אין בה תרומה של ממש לקיום יחסים עם בנות.

כאמור, האחריות המרכזית רובצת על האם ולדעתי, אמירותיה כי התיאום ההורי נמשך והתוצאה אינה מתרחשת ואין לו"ז של ממש לדבר כלשהו אינה אלא "מס שפתיים".

משכך, ממנה אני את דוקטור בני ביילי כמומחה מטעם בית המשפט.

דוקטור ביילי יפגוש בצדדים יפגוש אף בבנות.

האם רשאית להבהיר לבנות כי בית המשפט לא ישלים עם נתק בקשר ואי קיום קשר קבוע בין

הבנות לבין אביהן ובמידת הצורך יינקטו ההליכים הקבועים בדין.

אני מצפה מדוקטור ביילי שיקבע מסלול לחידוש הקשר בין הבנות לבין האב, כך שהן תפגושנה באביהן תוך 30 יום מהיום.

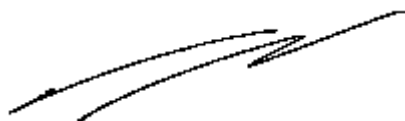
בשלב זה, לאור המצב אשר נוצר והתנהלותה של האם, תישא האם ב- 55% מעלות הטיפול והאב יישא ב- 45% ממנו.

המזכירות תקבע מועד לדיון נוסף על-מנת לקבל חוות דעת ראשונית מדוקטור ביילי, זאת בעוד 60 ימים מהיום.

ניתן היתר פרסום להחלטתי זו, ללא פרט מזהה כלשהו אודות הצדדים.

<00>

ניתנה והודעה היום כ"ד ניסן תשע"ט, 29/04/2019 במעמד הנוכחים.

ארז שני, שופט